

POSUDEK DISERTAČNÍ PRÁCE

Typ posudku: posudek oponenta práce

Autor práce: PhDr. Vilém Novotný

Název práce: Vývoj studia veřejných politik v Evropě: Srovnání případů Francie, SRN a ČR (české studium veřejných politik v evropském kontextu)

Autor posudku: Doc. PhDr. Arnošt Veselý, PhD.

Disertační práce Viléma Novotného se zabývá tématem, které doposud nebylo zpracováno, tedy vývojem veřejné politiky v České republice v kontextu vývoje disciplíny v ostatních zemích. Práci je tedy třeba posuzovat v kontextu toho, že jde o práci svým způsobem „průkopnickou“. Hned na první pohled je zřejmé, že jde o výsledek dlouholeté práce a systematického studia. Vždyť jen seznam literatury čítá 397 (sic!) položek. Citovaná díla jsou přitom ve čtyřech jazycích, což není v našem kontextu úplně obvyklé. Důležitější ovšem je, že autor s těmito prameny opravdu důkladně pracoval.

Za největší přínos práce považuji komparační přístup. Novotný vychází z metodologie „komparační mřížky“, kterou aplikuje. Důkladná znalost vývoje disciplíny ve Francii a Německu umožňuje autorovi pohlédnout na téma z jakéhosi nadhledu a z vyšší perspektivy. Zvláště francouzský přístup je přitom v České republice prakticky neznámý. Komparační přístup přitom odhaluje, jakými faktory byl vývoj disciplíny významně určován.

Práce je zpracována velmi systematicky a důkladně. Obsahuje minimum překlepů. Osobně ovšem nepovažuji při tomto druhu textu, který předpokládá výraznou vlastní interpretaci, za úplně vhodné použití množného čísla, zvláště tam, kde je zřejmé, že šlo o autora samotného (např. „Domníváme se, ...“ „... rozhodli jsme se vycházet.“) Některé převzaté grafy a tabulky jsou jen velmi obtížně čitelné (např. na straně 112). Občas se vyskytnou nejasné formulace a ne úplně vhodně zvolená slova. Například na str. 149 autor tvrdí: „Jeho [modelu Trenta a Steina] relativní rozsáhlost a podrobnost poněkud znesnadňovaly operacionalizaci.“ Autor má přitom zřejmě na mysli „praktickou využitelnost“ či „zvládnutelnost“, nikoli však operacionalizaci (operacionalizace jakéhokoli modelu je pochopitelně naopak snazší právě tehdy, pokud je daný model dostatečně konkrétně rozpracován). Takovýchto trochu matoucích formulací je v práci více. Jinak je ovšem práce zpracována velmi pečlivě.

Práce má, podle mého názoru, i několik dalších slabších aspektů, které by bylo vhodné vzít v potaz při dalším propracování tématu. První moje poznámka se týká metodologie zpracování. Ačkoli oceňuji pečlivý přístup založený na bibliografické analýze, možnosti tohoto přístupu jsou přece jen omezené a dokonce mohou být zavádějící. Jde především o fakt, že míra citovanosti nějakého pramene nevypovídá o skutečném vlivu, který daná publikace měla. Myslím, že je škoda, že autor nevyužil další možnosti sběru dat – především pak strukturovaných rozhovorů s přímými účastníky vzniku a rozvoje veřejné politiky v České republice. Jistě by získal další velmi zajímavé poznatky nad rámec studia dokumentů. Ačkoli rozumím autorově snaze o striktně objektivní přístup, který se projevuje právě ve využívání reálně existujících dokumentů, tento přístup vede k poměrně vysoké míře deskripce (na úkor interpretace a explanace) a částečně také formálnosti. Je to škoda i v tom, že „výzkumný terén“ by byl pro autora snadno dostupný: Většina těch, kteří vzniku oboru v ČR pomáhali, je stále na živu. Díky strukturovaným rozhovorům či např. ohniskovým skupinám by pak byl autor také lépe schopen odpovědět na klíčovou otázku, a to zdali se studium veřejných politik v ČR vyvíjí jiným směrem než je tomu jinde ve světě a případně proč.

Druhá moje poznámka se týká výběru zemí pro komparaci. Ačkoli výběr Francie a Německa je jistě opodstatněný, bylo by vhodné zdůvodnit, proč nebyly vybrány jiné země. Jestliže referenčním bodem pro studium veřejných politik jsou jistě USA, kde tato disciplína vznikla, v Evropě se veřejná politika rozvinula především ve Velké Británii. V současné době je jedním z hlavních zdrojů inovací Nizozemí, a jak je patrné i z práce Novotného, právě nizozemští autoři hráli a hrají dost důležitou roli ve formování oboru v ČR. Ještě důležitější by ovšem bylo alespoň načrtnutí vývoje v ostatních zemích střední a východní Evropy, zejména na Slovensku, Maďarsku a Polsku. Je například zajímavé, že například v Polsku se studium veřejné politiky příliš nerozvinulo, ačkoli sociální vědy zde mají silnou tradici a jsou na vysoké úrovni.

Konečně třetí námitka je věcného rázu. Autor se při analýze vývoje disciplíny hodně věnuje *interním* faktorům (jako jsou osobnosti, studijní programy atd.), mnohem menší pozornost je věnována *kontextu*, ve kterém vznik oboru probíhal. Právě tento kontext vysvětluje mnohé z toho, co nelze vysvětlit samotným myšlenkovým a institucionálním vývojem disciplíny. Například roztržičnost veřejné politiky a malá spolupráce mezi různými institucemi, které se zabývají veřejnou politikou, je do značné míry dána nastavením celého systému výzkumu v ČR, který spolupráci nepodporuje, ba právě naopak (např. způsobem vykazování dosažených výsledků, které vždy jdou pouze na jednu instituci, resp. její součást). To, co by se tedy mohlo zdát jako unikum

veřejné politiky, je ve skutečnosti velmi typický rys mnoha dalších disciplín (např. jen malé propojení sociologie na FF a FSV).

Závěr: Přes výše uvedené náměty a připomínky považuji práci za zdařilou a splňující všechny nároky kladené na doktorskou práci. Doporučuji ji proto přijmout k obhajobě.

Náměty k diskusi v rámci obhajoby práce:

- 1) Pokud jde o *obsahovou* stránku studia veřejných politik (tj. sledovaná témata, přístupy, teorie), shledáváte nějaké zásadní rozdíly mezi českou veřejnou politikou a přístupy jinde ve světě? Jestliže ano, v čem?
- 2) Promítl se, podle Vás, nějak tzv. argumentační obrat do zkoumání veřejných politik v ČR? Pokud ano, jakým způsobem? Pokud ne, proč?
- 3) Jak se vyvíjelo studium veřejných politik v jiných post-komunistických zemích (Polsko, Maďarsko, Slovensko)? Jaké jsou podobnosti a odlišnosti s vývojem studia veřejné politiky v České republice a čím jsou podle vás tyto rozdílnosti dány?

Datum: 8. 5. 2011

Podpis: